

zaaknummer 2015-W1431

24 november 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mevrouw mr. S.S. van Gijn,

tegen:

wijlen [naam],
geboren op [datum] en overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven was aangeklaagde werkzaam als pastoor en kapelaan
in het Bisdom van Breda.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 12 mei 2015.

Op 15 juli 2015 is een reactie binnengekomen van [naam], vice-kanselier van het Bisdom van Breda.

Op 15 oktober 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mevrouw mr. S.S. van Gijn.

Namens het Bisdom van Breda zijn verschenen [naam], vice-kanselier van het Bisdom van Breda en [naam], communicatieregisseur.

2. De klacht

2.1. In zijn klaagschrift heeft klager de klacht als volgt beschreven:

Ergens rond [jaartal/jaartal] komt aangeklaagde bij ons gezin in beeld.

In [jaartal], zo eind vierde klas, begin vijfde klas van de lagere school werd ik door aangeklaagde tijdens godsdienstles uitgekozen om misdienaar te worden. Begin [jaartal], wellicht al in [jaartal], begonnen ook mijn bezoeken aan de pastorie. Regelmatig als ik thuis kwam uit school kreeg ik van mijn moeder of vader te horen, dat ik me bij de pastorie moest melden om voor aangeklaagde boodschapjes te doen of andere klusjes.

In het begin werd ik altijd naar de keuken geloodst. Aangeklaagde werd in die tijd al wat handtastelijk, maar omdat in het begin meestal de huishoudster en/of pastoor ook in de pastorie aanwezig was, bleef het nog redelijk netjes. Na verloop van tijd liet hij mij meer en meer op tijdstippen langskomen op momenten dat er verder niemand anders in de pastorie aanwezig was. Ik werd dan mee naar boven genomen, waar hij op de 1^e etage zijn vertrekken had aan de straatzijde. Hij had daar een soort van zitkamer, met ernaast een klein kamertje boven de entree hal waarin zijn bureau stond. Pas later merkte ik dat naast zijn zitkamer zich de badkamer met daarachter zijn slaapkamer bevond. Eigenlijk is toen langzaam het seksueel misbruik begonnen. Voor de boodschappen/klusjes kreeg ik wel eens een footje, iets waar ik als jochie erg blij mee was, want thuis kreeg ik amper zakgeld en wat ik al kreeg moest ik meteen in mijn spaarpot doen. In het begin kreeg ik het nog gewoon in mijn hand, maar langzaam aan begon hij het te verstoppen en moest ik het vinden. Eerst was het bijvoorbeeld nog gewoon achter een kussen in de bank of onder het tafelkleedje, maar daarna begon hij het in zijn borstzak te doen en moest ik met hem stoeien om het te kunnen pakken. Nog een tijdje later begon hij het achter zijn overhemd te verstoppen en weer later ook boven in zijn broek. Ik vond dat uiteraard raar, maar was als kind blij met elk centje.

Mijn bezoeken zijn zo een hele tijd doorgegaan, precies weet ik het niet meer. Op een gegeven moment, volgens mij zat ik inmiddels net in de zesde klas begon hij het geld in zijn onderbroek te verstoppen. Ook toen ben ik daar weer in meegegaan. Geleidelijk aan ging zijn spel/gedrag toen veranderen, hij dwong mij aan zijn penis te zitten en tegelijkertijd begon hij ook meer in mijn lijf geïnteresseerd te raken. Ik moest aan zijn penis zitten, knijpen en trekken e.d., terwijl hij zijn hand in mijn broek en onderbroek murwde en keihard in mijn penis en balzak begon te knijpen en regelmatig een vinger in mijn anus duwde. Toen ik aangaf dat het erg zeer deed, zei aangeklaagde dat ik niet moest klagen, ik kreeg er toch wat voor?

Op enig moment brak de zomervakantie aan van [jaartal]. Na de schoolvakantie ben ik naar de eerste klas van het [College] in [plaats] gegaan. In dat eerste schooljaar ben ik nog wel misdienaar gebleven en in de daaropvolgende zomervakantie ([jaartal]) lag ik wederom in het ziekenhuis. Aan het einde van deze zomervakantie begon aangeklaagde me echter – dankzij zijn contact met mijn ouders – weer succesvol te claimen en begon alles in de pastorie weer als van te voren. Ik dacht dus in zeg maar [maand] [jaartal] eindelijk van aangeklaagde verlost te zijn. Dit bleek een forse misrekening, mijn ouders waren nog steeds dik bevriend met aangeklaagde. Na enige tijd kwam hij bij mijn ouders met een “geweldige” oplossing. Het kerkhof moest opnieuw in kaart worden gebracht en daarnaast moesten er nog over de laatste vijf jaar of zo rekeningen naar de nabestaanden verzonden worden voor de verschuldigde grafrechten. Dit alles – zo zei hij tegen mijn ouders – zou een perfecte leerschool zijn en ik kon er drie gulden per uur mee verdienen. En zo gebeurde dit dus in de zomervakantie van [jaartal], toen ik nog geen drie maanden veertien jaar was.

In de eerste week wist ik hem nog redelijk op afstand te houden, maar in de tweede week ging het voor mij toch mis. Op de terugweg van het kerkhof, volgens mij op een vrijdag, waar we met de grafindeling waren bezig geweest, begon hij me in mijn kruis te betasten. Wat voorheen niet gebeurde, overkwam mij toen wel, ik kreeg namelijk een erectie. Hij nam me toen meteen mee naar zijn kamer, speelde weer met mijn kruis en voordat ik het wist lagen hij en ik beide met broek en onderbroek naar beneden op de bank tegen elkaar aan en kwam ik voor het eerst van mijn leven klaar en hij meteen na mij.

Vanaf dat moment was mijn grootste angst, dat mijn ouders er op een of andere manier achter zouden komen. Vervolgens kreeg aangeklaagde het toen ook nog bij mijn ouders voor elkaar dat ik weer misdienaar (acoliet) werd. Vanaf dat moment had aangeklaagde mij feitelijk in zijn macht en ging het misbruik dus op wekelijks niveau verder.

Als ik het goed heb werd aangeklaagde in [jaartal] benoemd tot pastoor van de [parochie] in [straatnaam]. Uiteraard had hij het ook toen weer binnen de kortste keren bij mijn ouders voor elkaar, dat ik bij hem in [straatnaam] moest komen logeren. Dit logeren bracht uiteraard voor hem nieuwe kansen, ik hoefde immers niet op een bepaalde tijd naar huis of zo. Aangeklaagde had er blijkbaar goed over nagedacht. 's Avonds gaf hij me eerst één of twee whisky, en vervolgens moesten we allebei uit de kleren. Ik moest aangeklaagde dan vaak klaar pijpen en daarna mezelf voor hem aftrekken terwijl hij mij vingerde. Ook moest ik altijd met hem tongzoenen. Hij heeft mij één keer geneukt, maar dat deed zoveel pijn dat ik er vanaf dat moment voor gezorgd heb dat hij me niet meer neukte. In [straatnaam] gebeurde het misbruik soms in de woonkamer, of in zijn slaapkamer, badkamer beneden. Andere keren kwam hij naar de logeerkamer(s) boven afhankelijk van in welke slaapkamer ik sliep. Na mijn 18e verjaardag ([jaartal]), merkte ik dat hij mij minder aantrekkelijk begon te vinden en gebeurde er ook weinig meer.

2.2. De gevolgen van het seksueel misbruik zijn van grote invloed geweest op het werk- en privéleven van klager.

Klager heeft jarenlang geworsteld met de vraag of hij homo of hetero was en voelde zich meer en meer ellendig en depressief. Hij werd steeds somberder en ging geleidelijk aan meer alcohol drinken.

Begin [jaartal] kreeg klager voor de eerste keer een burn-out. Hij wist zijn ziekte duur te beperken tot [aantal] weken maar zijn kansen op promotie waren verkeken.

In [jaartal] trad klager in dienst bij een andere werkgever maar in [jaartal] kreeg hij opnieuw een burn-out. Het ging gewoon niet meer, hij kon zich niet meer concentreren, hij kon niet meer tegen gezag of kritiek en bleef last van woede aanvallen en agressiviteit houden. Uiteindelijk is klager per [datum] [percentage] % afgekeurd en kwam hij in de [WAO]. Per diezelfde datum is hem eervol ontslag verleend.

Er gaat geen dag voorbij zonder dat klager gedachten aan aangeklaagde of de dood heeft. Zelfmoord vindt hij, mede vanuit zijn geloof, geen optie. Maar telkens als er weer iemand in zijn omgeving komt te overlijden, heeft hij zoiets van, had God mij maar in zijn/haar plaats genomen.

2.3. Klager claimt en eist van de voor aangeklaagde verantwoordelijke kerkelijke instantie excuses en – al dan niet financiële – genoegdoening voor het door aangeklaagde aan hem aangedane leed en schade vanaf het begin in [jaartal] tot op heden, alsmede voor nog in de toekomst te lijden leed en schade, ook na zijn pensionering.

3. De reactie

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven.

[naam], vice-kanselier van het Bisdom van Breda heeft namens het Bisdom een schriftelijke reactie gegeven op de klacht. Daarin wordt – onder meer – het volgende gesteld:

De uitvoerige verklaring van klager over het misbruik door aangeklaagde, zijn persoonlijke omstandigheden en alle gevolgen die dat voor hem als jongeman en in zijn latere werk- en privéleven had en heeft, is indringend en raakt het Bisdom diep.

De verklaringen van de partner van klager en van zijn broer en zus ondersteunen de weergave van diens levensverhaal, het misbruik in het algemeen en meer in detail, alsook de grote invloed daarvan op het leven van klager.

Het Bisdom is voorts bekend met een andere persoon die een klacht over aangeklaagde heeft ingediend. De Klachtencommissie verklaarde die klacht onlangs gegrond.

Op grond van het bovenstaande erkent het Bisdom dat aangeklaagde ten opzichte van klager seksueel misbruik heeft gepleegd.

Het Bisdom biedt klager voor deze misdragingen en voor het leed dat hem daardoor is aangedaan zijn oprechte excuses aan. Daden van seksueel misbruik moeten altijd krachtig worden afgekeurd. Maakt een priester zich daaraan schuldig dan schendt deze de waardigheid van het kind als persoon en het vertrouwen dat een minderjarige in hem als priester mag en moet kunnen stellen.

4. De beoordeling

- 4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.
- 4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.
- 4.3. Er zijn ongeveer 40 jaren verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het tijdsverloop zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken.
Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat klager in de periode van [jaartal – jaartal] seksueel is misbruikt door aangeklaagde zoals door klager in zijn klaagschrift is beschreven.
De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal in zijn klaagschrift heeft beschreven en ter zitting heeft verteld.

Voorts heeft de Klachtencommissie kennisgenomen van:

- de geground verklaarde klacht tegen aangeklaagde met zaaknummer 2013-W1126 waarin eveneens over soortgelijk seksueel misbruik door deze aangeklaagde wordt geklaagd en
- de verklaringen van de volgende personen waaruit blijkt dat klager hen in het verleden al heeft verteld over het seksueel misbruik door aangeklaagde, te weten:
 - o [naam], partner van klager;
 - o [naam], zus van klager, en
 - o [naam] en [naam], broer en schoonzus van klager.

Een en ander in onderling verband en samenhang bezien ondersteunt naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde.

- 4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruik making van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest.
- 4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde niet meer in leven is kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegroundverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.
- 4.6. Over een eventuele financiële vergoeding kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegroundverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Bisschop van Breda de klacht tegen aangeklaagde geground te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 24 november 2015 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, mevrouw drs. N.A.M. van Beelen en mevrouw mr. A.M.T. Denekamp-Mulder, leden, bijgestaan door M.H.J. Materman, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en aangeklaagde, alsmede de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager, aan klager en aangeklaagde verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager en aangeklaagde schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.